

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELOFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 cl.
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollár.

Mire tanít a 800 éves Rambam?

Az egész világ ünnepli, az 1135 március 30-án született Rabbi Mose ben Maimon, vagy ahogy összevonva hívták később: Rambam-t. A kor görög reneszánszára jellemzően, ezt az arab eredetű zsidó nevet, a középkor skolasztikusai „Maimonides“-re görögösítették és a nemzsidó bölcselek így emlegették.

Maimonides, azaz Rambam szerepét, híréit, jelentőségét kötetek jelzik és mondhatjuk nyugodtan, hogy neve fordulópontot jelentett a zsidóság életében. Az ő művei révén jött rá a zsidóság arra, hogy a vallás nem megkövesedett forma anyag, hanem eleven valóság, amellyel bele tud illeszkedni a környező népek lelkivilágába és komoly tényező lehet az európai kulturaközösség kialakulásában. S hogy Maimuni műveinek valóban ez lett a hatása, mutatja, hogy nem csupán az összes zsidó gondolkodók kapcsolódnak azóta műveikhez, hanem még a nemzsidó skolasztika is hozzáidomult. Maimoninak három főműve van. Az első: a 33 éves korára megírt Misna kommentár. Második főműve: amelyet 45 éves korára írt meg a Misna-Tóra, ez a valláskodex és főműve a harmadik: a Moré Nebuchim, amelyet 55 éves korára írt meg, ez szintén vallásbölcselet, de egy új világszemlélet első megnyilvánulása.

Messzire vezetne, ha műveit itt ismertetnénk. De akik ismerik, azoknak nem kell kommentár, akik pedig most és innen akarják megismerni, azok hiába is tennék. Embertől munkája kell ahhoz, hogy megérthessük, felfogjuk és értékelni tudjuk Rambam hallatlan jelentőségét. Csak két mondatát ismételjük itt el, amivel kezdte főművét és amivel befejezi. Kezdi ezzel: »Minden bölcsességnek alapoka és oszlopa a megismerés, hogy van egy ősi végök, amely minden teremtetett dolgot életre hívott«. Ebből egyszerre és világosan kitetszik abszolút hite és meggyőződése az Egyetlenségben. A befejezés pedig: »Ez a föld valamikor úgy telített lesz ismeretekkel, mint a tengerfenék vízzel«.

És ami a két axióma között van, az Maimonides — és aminek megismeréséhez emberöltői tanulás szükséges.

800 évvel ezelőtt született és hatása ma virulensebb, mint valaha. Kortársai nem értették meg. Őt is utólrta az utóörök örök tragédiája. Amikor 69 éves korában elhunyt, már erősen kialakultak egyénisége körül a pártok. Hihetetlen nagy tábor állott mellette. Ezekből ered az, hogy amikor holttestét Tibériásba vitték beduinok támadták meg a halotti menetét. És a koporsót meg sem tudták moccantani. Ez a csoda ugy hatott rájuk, hogy még a helyszínen zsidókká lettek. Itt is megnyilvánult az utóörök örök tragédiája. Mert Maimuni egész életén át a csodára és csodavárás ellen küzdött és mire meghalt, ki sem hült talán teteme, máris rákövetkezett a örök emberi csodavárás válságosága. Hívei sarkóvára ezt a verset írták:

Itt nyugszik egy ember, s mégsem ember

Ha ember voltál, akkor mennyei lények árnyékozták be az anyádat.«

De Maimuni ellenségei nem bírták el azt az osztatlan elismerést, amelyben életében találkozott és halála után, ezért a fenti neki illő vers helyébe ezt vészték sarkóvára:

»Itt nyugszik Mose Maimuni a kiközösített eretnek.«

Súlyos harcra voltak az ugynevezett bagdadi iskolával, amely erősen harcolt az új „reformátor“ ellen, aki rendszerbe fogta, ami addig rendszeretlen volt és lehetővé tette, hogy mindenki számára hozzáférhető és érthető legyen az a mindent magába foglaló 613 cikkely, amely a Biblián és a Talmudon alapszik.

Maimonides: őt el kell mondjuk mindezt és talán emlékének ártalmára vagyunk, ha félve és ijedten a gigászi elméhez viszonyítva, megemlítjük, hogy 800 esztendővel születése után, a mai zsidó nagyok, nem az ő utait haladnak. Ismét a megmerevített dogmatizmus új diadalát, mert őt is „dogmává“ merevítették. Az a szemlélet, az a szellem, az az entuziasztikus Egyetlenbe való hit, nem úgy az azzal szférikus magasztalokba trónoló emelkedettséggel, amelyre azok volnának hivatottak, akik 800 esztendővel Maimuni után vezetik ezt a tévelygő, bukdácsoló, az egész világon szerte szenvedő zsidó népet. Maimonides ékszerész volt és orvos, aki éjjel, nappal dolgozott csak azért, hogy anyagilag függetlenítse magát, nehogy a közösségtől legyen minden cselekedete függővé téve.

Amikor Josef ben Jehuda Ibn Akin, aki Szíriában telepedett le és azzal a kérdéssel fordult hozzá, hogy vajjon kérje-e ki a bagdadi iskolától talmudoktatói diplomá-

ját, vagy pedig mint orvos keresse meg kenyerét, akkor Maimonides lelkenedve így felelt:

— Egy rongyos drachma, amelyet az ember mint takács, szabó, vagy ács keres meg, milliószor többet ér, mint akár egy krúzusi vagyon, amelyet a bagdadi főiskola tanuló diplomájával szerezhetné meg. Ézért inkább maradj csak meg orvosnak, keresd meg ezzel kenyered, a Tórával pedig inkább csak szabad óráidban foglalkozz.

Igen, igen, ez a *l'art pour l'art* való foglalkozás a Tórával, ez a felfogás sok mindent megmagyaráz Maimonidesnél és sok mindent, mai rabbijainknál. Ő dolgozott és kenyeret keresett, csak azért, hogy függetlenül anyagiaktól, élhessen a szent hivatásnak. A mai epigonok pedig azért tanulnak, hogy az anyagiakat biztosítsák maguknak és tulságosan elanyagiasodott az a zsidó réteg, amely arra hivatott, hogy a Tan további hirdetője legyen. Tulságosan leereszkedtek a kenyérhez, tulságosan előtérbe helyezik a kettő anyagias viszonyát, pedig a nagy Rambamtól ezt vehetnék át elsősorban és mindenekelőtt, hogy nem az anyagi javak a fontosak, s nem az a főcél, hogy a Tóra adjon kenyeret művelőinek, hanem első és mindenekelőtt áll a Tan, amelyhez anyagiaktól független szeretet és odaadás adja meg azt az emelkedettséget, amellyel annyira rendelkezett a nagy Mestere Izráelnek, hogy élete, mint világító szövétnék, még mindég megvilágítja az utat, amelyen újabb évezredek felé halad a szenvedő, tévelygő szegény, de hitében bizó örök zsidóság.

A 800 esztendősb Rambam erre tanítja évszázadok távolában is kései utódai, akik a Tanultait járják.

A prágai német egyetem zsidó áldozata

Dr. Josef Gach a prágai német egyetemen Schloffer professzor klinikáján, mint aszisztens működött közel egy évtizeden keresztül. Ezt a fiatal, nagy jövő előtt álló zsidó orvost, az egyetemen elharapózott horogkeresztes terror az öngyilkosságba kergette. Erről a nagy feltűnést keltő zsidó öngyilkosságról a „Prager Mittag“ a következőket írja: »A prágai egyetemen elterjedt horogkeresztes szellem, amely főként Schloffer prof. klinikáján dühög a legintenzívebben, a halálba kergette Dr. Gacht, aki cseh és zsidó volt. Dr. Gach többször kegyetlen panaszkodott az ellene indított hajszáról. Utóljára ezek a heccék, már a teljes bojkott formáját ölték fel. Ezek a folytonos inrikák teljesen felőrölték a fiatal orvos idegrendszerét és tovább nem bírt már ellentállani ezeknek a folyton megismétlődő machinációknak — és öngyilkosságot követett el. Utolsó szavai, amit vörös ceruzával jegyzett fel közvetlen halála előtt, egy iv papirosra, a következők: „Schloffer és Wenzel tanárok kergettek a halálba!“

A prágai német egyetem már zsidómentes volt. Egyedül Dr. Gachot tartották meg, kiváló

sebészeti kvalitásai miatt. Utóbb már ezt az egyetlen zsidót sem akarták tovább tűrni maguk között és az aljas fondorlatoknak öngyilkosság volt a következménye. A rendőrség az öngyilkosságra vonatkozó összes aktákat átadta az államügyészséghez, ahol ugy prof. Schloffer, mint aszisztense Dr. Wenzel ellen — aki egyébként szellemi vezére a horogkeresztes hadjáratnak — megindították az eljárást erőszakos fellépésük miatt. Ettől eltérően a szerencsétlenül járt Dr. Gach édesanyja bünvádi feljelentést tett Dr. Schloffer tanár és 15 orvostárs ellen, akik aláírták az a nyilatkozatot, hogy nem hajlandók a zsidó orvossal együttműködni. — Az elmúlt vasárnap temették el, a náci terror legújabb áldozatát a prágai zsidó temetőben, sok ezer főnyi gyászoló közönség részvételével. Feltűnést keltett, hogy sem a rektorátus, sem a sebészeti klinika nem képviseltette magát a temetésen. Több mint két óráig tartott a sír előtt a tömeg gyászfelvonulása, amely utolsó tisztelgését akarta leróni a mártírhalt zsidó orvosnak.

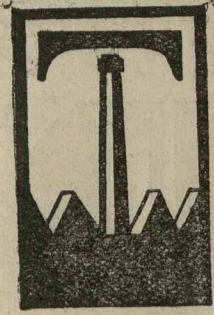
Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
 úgy **kérje** minden posztókereskedésben
 csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
 kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen posztógyár termékei sem mulják felül!

Egy hét szomorú krónikája egy nagy hitközség belső életében

Az oradeai hitközségi harcok országos jelentősége

36 lei egy kiló pászka ára az oradeai orth. hitközségben, amelynek önköltségi ára legfeljebb 13 lei. — Teitelbaum Joél satumarei főrabbi új szövetségese

Lapunk olvasóinak egy része előtt felmerülhet az a kérdés, vajjon olyan nagy horderejű probléma-e az oradeai (nagyváradi) hitközség „belső” ügye, hogy azt hétről-hétre pertraktálni kell? Ha nem látunk a dolgok mélyére, akkor valóban egy nagy, de mégis vidéki hitközségnek belső ügyéről van szó. Ez nem is érdemelné meg, hogy lapunk hasábjait teleírjuk vele. De itt rem arról van szó, hanem sokkal fontosabbról. Az erdélyi zsidó közéletet egy hosszú-hosszu fronthoz tudjuk hasonlítani. Az egyik oldalon állnak a defenzív állású áskénázok, a másik oldalon pedig a harcias chasszidok, illetőleg pontosabban, a satu marei főrabbi vezeti azt az utóbbi harcos sereget. Ennek egyik főpozíciója, hogy úgy mondjuk „Gorlicéje” az oradeai hitközségi harcok. Ez a rész a frontnak az a szakasza, amely eldöntheti a harc további részét. Egyelőre az a helyzet, hogy itt is két irány harcol egymással. Az egyik, amelyik békésebb hurokat penge, a másik, amelyik tudja jól, hogy ha a legnagyobb erdélyi hitközségeket „elchasszidosítják”, az esetben a Központi Iroda feletti hegemonia is örökidőkre biztosítottnak látszik. Ezért van aztán az, hogy mi látszatra tulsokat foglalkozunk ennek a hitközségnek belső harcaival.

A legszomorubb az ügyben az, hogy legtöbben azok közül, akik benne vannak ezekben a harcokban, nem látják, hogy miről is van szó. Ők nem látják, hogy a Lajos-ügy, a Kirsch ügy, meg a többi kisebb-nagyobb ügyek, mind arra irányulnak, hogy egy bizonyos új garnitúrát juttassanak vezetéshez, részben anyagi okok miatt, de nagyrészt abból az elgondolásból kiindulva, hogy itt kell felépíteni a új chasszidizmusnak legfőbb básiyját, innaen kell az áskénáz zsidóságra a legnagyobb csapást mérni. Ezt még a most vezető pozícióban levő áskénázok sem tudják, csak egy napon meglepetéssel fognak arra ébredni, hogy őket is csak kihasználták, őket is csak felhasználták erre a harcra, mint „ágyutöltelék” és most már mehetnek, semmi kérésnivalójuk nincs.

Vizont jöhetne erre az a kérdés? Mi köze van ennek azokhoz a személyi harcokhoz, amelyek naponta lejátszódnak, ezzel kapcsolatban? Rövid és érthető a válasz. Előbb a teljes „garnitúrát” kell kicserélni. Irmagja ne legyen azoknak, akik ebben a harcban utját állhatnák, a diadalmasan előretörő álchasszidista frontnak. Ha pedig behódolt Satu Mare után, Oradea is, elvesztett az erdélyi kulturizsidóság mindent. Elvesztette végső mentősvárát... A személyi harcok pedig azt jelentik, hogy itt nem kímélnek senkit. Ebben a harcban nincs pardon, nincs megbocsátás, nincs kímélet. *Ha kellnek népszavazások egy sakterre, hogy kóser-e vagy tréfil, úgy legyen inkább demoralizációja a szent vágatási kötelezettségnek. Ha kell az icládi főrabbitól*

hamis bizonyítvány, hogy a főjegyzőt ellátváltásuk, ám hamisítsunk. Ha el kell dugni a szekrény mögé fontos okiratokat — tün-tessük el. Mindent elrejtteni, mindent kicsavarni, mert ezzel utat lehet nyitni, az éhes csatlósoknak, akiknek kell a bosszu, másrészt kell a stallum. A háttérben pedig mozgatják azok az erők, akik nem holmi kis párezres állásokra pályáznak, sem pedig tisztavirág életű apró „dicsőségekre”. Nekik kell például a Központi Iroda elnöksége, a jó Isten és Teitelbaum Joél főrabbi új szövetségese, mert ez milliókat hozhat és kézben lehet tartani vele az egész erdélyi zsidóságot. Ilyen mélyreható és messzire kiterjedő „hitközségi harc” az oradeai, s ezért kell nekünk napirenden tartani, mert ha nem — akkor észrevétlenül csuszik ki az askenáz zsidóság lába alól a talaj és vész el iskola, intézményes kulturális adottságok, hogy helyet adjon, a rendszertelen és minden kiépitett intézményt negligáló álchasszidizmusnak.

Igy legjobb példa erre a tendenciára, ahogy a 800 gyermeket magába fogláló leány és fiú elemi és gimnáziumot kezelik. Tudni kell, hogy Teitelbaum satumarei főrabbi halos ellensége minden iskolázatásnak. Neki még az elemi iskolák is teljesen fölöslegesek. Csak a chéder és a jesiva. Már pedig azok a hívei, akik mind több szerepet kapnak az oradeai hitközségben is, elérték azt, hogy a hitközség egyáltalán nem törődik az iskolákkal. *Hagyja, hogy ön maga kintoldják, semmi anyagi segítséget nem nyújt számára, de nem is csoda, mert hiszen minden egyes befolyt bani, kell a fölösleges dintorákra, perekre és mindama kiadásokra, amelyeket a legjobb akarattal sem lehet egy hitközség folyókiadásainak nevezni.*

Már megirtuk föbbiben, hogy több mint másfél millió lejt költöttek addig kü önöző perekre és még jónéhány folyamatban van. A drága gabella horribilis jövedelme még mindig nem elég ezekre a kiadásokra. De nem elég erőt ad az sem, ha 11 zsidó mészáros kezéből kivesszik a husvágó kést, hogy Őras Ladislau nem zsidó mészáros kezébe adják. Nem elég a ferszirozott adóbehajtás, nem elég az évközbenti tandíjemelés, nem elég az sem, hogy mindenféle praktikákkal és perekkel sikerült a hitközség adósságaira konverziófelét kierőszakolni. Ez még mind nem bizonyul elegendőnek ahhoz, hogy ezeket a perkötségeket, carei harcokat és egyebeket, ami nem tartozik egy hitközség „eminens” kötelességei közé fedezzék. Most újabb bevételi forrás után néztek. És szerencsére találtak a szegény proletár zsidók terhére.

800.000 lei bevétel a pászkaóól

Tudjuk jól, hogy a pászkaliszt kilója körülbelül 7 leibe kerül, az elkészítés meg 5-6 leibe. Összesen 13-ba. Tekintettel arra, hogy

valami haszna kell legyen a hitközségnek, mert sok szegény családnak ingyen kell adni pászkat, hát mondjuk adni kellene 20 lejét, ami lehetővé tenné, hogy elegendő pénz álljon rendelkezésre az ingyen pászka ára is. (Az utóbbi 5 évben nem is volt ennél drágább). De mégsem jelenti ez a körülmény azt, hogy így megfejjék a közönséget, hogy 800.000 lejt keressenek a pászkaán, illetőleg a szegény hitközségi pászkaevő közönségen. Mert ha tegyük fel ki is osztanak 150-200.000 lejt ingyen és kedvezményes engedmények céljaira, de a fennmaradó 600.000 lejt mire kell bezedjék? *Nem azért, hogy a megnyomortott tagokon enyhítsenek, hanem, annak a pénzszórásnak fedezésére, amelyet hiába minden mosakodásnak és könyvvizsgálatnak, mégis elkövetnek.*

Az a bizonyos könyvizsgálat

Nagy büszkén irták a napilapokban, hogy egy hármass bizottság megvizsgálta a könyvvezetést és „rendben levőnek találta”. Hát ahogy ők vizsgálták, úgy rendben is kell legyen, mert megnézni, hogy egy pénztári kiadásra, van-e „belég”, hogy valaki felvette, az természetes is és egy percig nem gondoljuk, hogy egy ilyen kiadási utalvány hiányozzék. De minden ilyen „belég”-nek van pszichológusa. Meg kellene vizsgálni, hogy bizonyos 8000 leiek, vagy 15000 leiek, amelyeket felvettek, milyen célokra szolgált. Jár-e annak, vagy ha nem, miért vette fel és be kell vizsgálni, hogy különféle ártatlan címeken, milyen összegek mennek ezen az uton olyan helyre, amely azután szükségessé teheti, hogy 36 lejt kérjenek egy kiló pászkaért.

A „szegényebb” néposztály 28 lejt fog fizetni, így átlag 30 lejt lesz a bevétel, kérdjük mi, hogy az elvi harc mellett, nem-e kell minden erővel azon dolgoznunk, hogy ezek az anomáliák megszűnjenek? *Nem-e ment teljesen önkre és vergődik végzetesen adósságok hínájában a satu-marei hitközség, amiért a főrabbi körüli harcok oly sokáig tartottak és olyan furcsa eszközökkel? Nem-e fog eluszni az oradeai hitközség nagy vagyona, ha ilyen gazdálkodás folyik. Vagy ha el nem is uszik, de a peres kiadások és különféle erőltetett uralmi vágy nem-e teszi szükségessé, hogy az aránylag nem drága liszt árak és munkabérek mellett, miért kell 36 lejt fizetni egy-egy kiló pászkaért?*

Ujabb puccs a főjegyző körül

Még el sem csitultak a harcok a Kirsch féle kényszer nyugdíjazás körül és máris újabb bohrány foglalkoztatja az oradeai zsidóságot. Az elmúlt vasárnap az oradeai hitközség előljárósága ülést tartott, amelyen puccs-szerűen a hitközségi főjegyzői állást akarták beöltöteni.

Azonnal dönteni akartak és két ötvenéves felüli embert akartak kinevezni. Nyugdíjra érdemes és nyugdíjazásra alkalmas egyének jutnak be a hitközségbe, mint új tisztviselők, amely maholnap inkább egy aggok menházához fog hasonlítani, mint egy életerős intézményeket adminisztráló nagy zsidó összefogó szervnek. Erre azonban éles tiltakozást jelentettek be az előljárósági tagok, akik helytelennek tartották az ügynek ilyenformán való intézését. Félbe is maradt a dolog, de egészen bizonyos, hogy csak néhány napra, mert amit ők akarnak, azt keresztül is viszik majd és minden erővel azon lesznek, hogy kreatúráikat el is helyezték a stallumokba, hogy ezzel is újabb nagy terheket zudítsanak a szegény adófizető és 36 lejes macaszt vásárló iskolai pótfelügyelők kiizzadó közönségre.

Végül, kik a front leghivebb katonái

A Teitelbaum front minden irányban biztosítja magát, ahogy jó stratégiához illik. Hívei közé tartozik a dús gazdag Freund család Satu Mare, de hívei közé számíthatja Ullmann S. Sándort is, aki eddig 15 éven át ment Lenin és Stalin chosszedja volt ismeretes csodarabbi éreje még ezt az erefneket meggyőzte, hogy csak az az üzlet, amelyben a satu-marei főrabbi is benne van. Mivel pedig üzletet még egy ilyen jó kommunardnak sem szabad kihagyni, ő is hívei közé áll.

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

HETI GLOSSZÁK

Vérvád mese New-Yorkban

Alig hihetnénk, hogy a mai betonra és acélra épített nagy világmetropolisban talaja lehel a rituális vérvádnak. Pedig így van. Bruno Hauptman, akit halálra ítélték a Lindbergh bébi meggyilkolása miatt, sralomházban ül. De azért neki is vannak pártfogói, akik azt hirdetik, hogy a híres gyilkosságot — zsidók követték el. Zsidó rituális gyilkosság volt — mondják. És az antiszemita kampós-keresztes kampány tovább folyik New-Yorkban. Második eset, a modern Amerika történelmében, amikor rituális gyilkosság vádját akarják kovácsolni a zsidóság ellen. Elsőben 1928-ban Massena-ban (New York állam), a másik, most folyik épen New Yorkban. A Hauptman védelmére alakult komité, minden eszközt megragad arra, hogy a halálraíteltet megmentse. De akármerre is néztek segítségért, nem találtak. Erre kifundálták a rituális gyilkosságot. A vezérést Ludendorff generális amerikai hívei vették át, akiknek működéséről már lapunk hasábjain írtunk már. Ezek a német körök szoros kapcsolatot tartanak fenn, az „Irish Weekly” című radikális-antiszemita lappal, amely óriási betűkkel írja a lap első oldalán: „Kik gyilkolták meg a Lindbergh béby-t?” és utána a kampós kereszt védjegye alatt, féktelenül uszít a zsidók ellen. De nem csak New Yorkban, hanem más városokban is dolgoznak ezek az erők. Így Montreal-ban is vannak antiszemita heccok. A „The Moroir” című kampós keresztos lap szintén ezt az irányt követi. Többek között azt írja, hogy 1918-tól — 1926-ig 127 „igazol” rituális gyilkosság történt az USA területén. Teljesen Sireicher szisztemája szerint dolgoznak. Az amerikai közvéleményt nem téveszti meg egyelőre, ez a pénz- és erős propagandával üzdött kútmérgezés és elfordult a zsidók elleni heccoldások eme „európai” módszereitől. De a veszély fennáll és az amerikai zsidóságnak idejekorán kell majd eszközöket találni, hogy ezeket a konkolyhíntőket megfelelő ellenpropagandával el- lentsúlyozzák.

Hogyan születik az antiszemizmus?

Érdekes megfigyelésekre ad módot egy hír, ami szép Spanyolországból jön. Tudjuk, hogy Spanyolországban, amely most ünnepli hivatalosan Maimonides 800 éves születésnapját, nem igen lakott zsidó az utóbbi időkig. Nem lakott annak dacára, hogy még a királyság idején is csábították a zsidókat, hogy csak jöjjenek, tárt karokkal várják őket. Most, a németországi eseményekkel kapcsolatban írték is. És mit csinál egy bevándorolt zsidó útlelet. Például Madridban egy ilyen emigráns

Alapítattott 1823 évben.

Alapítattott 1823 évben.

Részvénytőke Lei 192.000.000

BARCELONA 1929 LEGMAGASABB KITÜNTETÉS: DISZOKLEVÉL.

Brassói posztó- és divatárugyáarak SCHERG VILMOS és Társai R. T.

Ajánlja mérsékelt árak mellett elsőrangú gyártmányait uri- és női divat- szövetekben, melyek legfinomabb és kifogástalan kivitelük folytán veteked- nek minden tekintetben a külföld legjobb gyártmányaival.

Gyári lerakatok:

BRASSO: Főter. KOLOZSVAR: Calea Regele Ferdinand 24 sz. TEMÉSVÁR: Str. Alba Iulia. GALAŢI: Str. Domnească 1.

olyan üzletet nyitott, amely a német-angol-amerikai nagy áruházak mintájára egy-éves árakon árusít minden cikket. Ez már antisze- mita hangulatot terjesztett a lakosság körében. Schöndorf nevű ilyen egységáras áruház ellen tüntetés is zajlott le, amelybe fassisza ifjak betörték és kezdték kirabolni ezt az üzletet. Az üzletajtó előtt pedig posztok állanak és német minta szerint „eltanácsolják” a vevőket azzal, hogy kerüljék a zsidók üzletét.

Ime, így látjuk, hogyan születik az anti- szemizmus. Tudjuk, hogy részben a klíma, részben a spanyol természetes lustasága miatt, nem szeretnek dolgozni. Képzeltük, hogy egy ilyen talajtvesztett zsidó existencia, hogy nekifeküdt a munkának egy számára idegen falajon. Ezt a régi tunyaszágban élő spanyolok nem jó szemmel nézik. Felbiztatják a fiatalo- kat, a dolgozó zsidó ellen és kész — a zsidó- ellenes hecc. Ha még hozzávesszük azt is, hogy a spanyol parlamentben egy Németország- ból elszármazott nő ül, szélsőséges munkás

programmal, akkor megértjük, hogy milyen nexusba is hozzák a zsidókat. Ez a Neiken nevű szélső radikális szociálista nő ahoz a párthoz tartozik, amely Moszkvával is tart fenn érintkezést. Már le volt több ízben tartó- zatva és a röpiratok, amelyek a komunisták ellen szólnak, így írnak róla: a „vörös zsidónő”. A kormányzat nem reagál ezekre a kihívá- sokra és valóban liberális. De az uccán már szidják a zsidókat, mert áruházai olcsók, már szidják, mert radikális, már szidják, mert zsidó...

Igy születik az antiszemizmus, szemétként előtt — a szép Spanyolországban is.

A welszi herceg skí-jén számos bécsi iparos csuszik Palesztinába

Sokat írtak az összes lapok arról a látó- ga'ásról, amelyet az angol trón várományosa, a welszi herceg tett meg néhány héttel ezelőtt az osztrák Kitzbühelben, ahova skí turázní ment, majd pedig folytatta látogatásait Bécs- ben és Budapesten. Ebből az alkalomból, amint most kiderül, néhány bécsi zsidó kéz- műves kérvényt adott át a charming prince- nek, amelyben azt kérik, hogy juttassa őket ki Palesztinába. A herceg átadta a bécsi an- gol követség utlevélosztályának azzal a kérés- sel, hogy vizsgáljon be minden egyes esetet és lehetőleg kedvezően intézze el. Amint a követség kinyomozta, valóban kiválóan képzett zsidó iparosokról van szó, akik megfelelnek mindama követelményeknek, amelyeket a palesz- tinai emigráció erre vonatkozó pontjai előírna, de mert Bécsre nagyon kevés csertifikát jut,

Óhajtja az influenzát elkerülni?

Használjon rendszeresen Kellmes illatú

SZT.-LÁSZLÓ

fertőtlenítő szappant, megóvja minden nemű járványos és fertőző betegségektől

Azidei tel-avivi purim

Az ideai purimi ünnepélyek megtartását a Bialik gyász kérdéssé tette, végül is a városi tanács akként döntött, hogy a purimi karne- vált az idén is meg fogja tartani, hiszen egyes országok turistairóái már előre jelezték a turisták ezreit, akik a purimi ünnepélyekre jön- nek az országba. A városi tanács döntése után hozzájárult Tel-Aviv az ünnepélyek elő- készítéséhez.

Óriási munka ez: nemcsak a programm összeállítása, a karnevált menet megszerve- zése, hanem a külföldi és az ország többi he- lyeiről érkező tömegek elhelyezése s elhelyezése.

Két héttel Purim előtt már meg lehetett érezni a városon a purimi hangulatot: s hajók valósággal öntöttek a turisták ezreit; bármerre ment az ember, mindenütt turistákkal találkoz- tott, akiket a legmesszebbmenő udvariasság- gal üdvözölték utba az újonc zsidó rendőrök (200 új zsidó rendőrt kapott Tel-Aviv). Rengeteg tu- rista jött főleg Dél-Afrikából és Amerikából.

De meg lehetett látni e nagy ünnepi ké- szülődést az üzletek forgalmában is, valóságos „arany napok” voltak a purimelőtti napok a kereskedőknek, hiszen mintegy tíz nagy es- télyre készült a város, amik közül legnagyobb- nak ígérkezett az Opera- és a Mattate-színház estélye, amelyet a keleti vásár területén lévő legnagyobb kiállítási csarnokban rendeztek.

Nagy, lázas készülődéssel mulnak a na- pok, közelebb közelebb jön a Purim napja.. már március 18. van... Eszter böjste: a város fel van készülve a Purim napjára, ami az esti megila olvasással kezdődik... A város kék-fehér zászlódiszban ragyog, az uccák telve diadal- kapukkal, színes lámpákkal, ablakokból érté- kes szőnyegek csüngnek alá... a városháza villanykörték ezreivel van körülakva... az Allemby-Nachlat Benjamin, Karmel, Schenkin uccák kereszteződésénél levő tér fölé villany- körtékből nagy sátor van vonva; közepén a rendőrszton nagy ringlisptel, amin vlaszfigu- rák forognak, a villanysátorba négy óriási kapu vezet, amelyeken Ahásvéros király ud- vari életéből vett „freskók” varázsolják elénk az akkori kor életét.

A pompás hangulatot kelző dekorációkat a maszkba öltözött gyerekek ezrei egészítik ki, akik riasztó revolverekkel felszerelve sé- tálnak a városban, hangos jókedvvel (hol van gyermekkorunk kedves purimi kereplője?). Lassan beesteledik, munkások ezrei sietnek haza, hogy a megila-olvasásra otthon legyenek... Az uccákon alig alig lehet mozogni... mindenki az Allemby uccán levő nagy templom elé öntözik, ahol már mintegy tízenötze- zer ember áll: a templomon felgyul az öröktűz, a rendőrségi autó nyit utat a Makkabi sport- egyesület harosnásainak, akik az ünnep beál- lását hirdetik... Lassan felhangzik a hangszó-

rókon a templom belsejéből az ének, majd a megila olvasása, amit az uccán álló tömeg áhitattal hallgat; megelevenedik itt modern ke- retekben a Bet Hamikdas... Itt is a gérek, de most a Jaffából átjött arabok száza, állnak el- különült „udvarban”, hallgatva a megilat... Egy- szer csak felhangzik Hamán neve, amire a riasztó revolverek száza adják le lövéseiket; az ember hirtelenében úgy érzi, hogy vala- honnan egy géppuskás támadás érte a töme- get és csak midőn az első pillanat döbbene- téből feloszu tunk, jövőnk rá, hogy Juda új gyer- meket felcserélték a purimi kereplőt a riasztó revolverrel. Befejeződik a megila olvasás... Dizengoff polgármester hangja hallatszik a hangszórókból: *Áldassék az Ur, hogy meg engedte nekünk ülni a Purim napját az új nemzedékben is. Tel-Aviv lakói, turisták, ide- genek, kik sorair' között vagytok, ünnepel- jétek Purimot örömben és vigasztalásban!*

Megmordul a tömeg és öntözik a Rot- schild Bulvardon felállított „Eszter palota” elé, ahol a szabad téren az Opera előadása ele- veníti meg a megila elbeszélést.

Csodás kép tárul itt az érkező elé: a nap- pali világosságban uszó nagy téren mintegy 50—60 ezer ember áll és hallgatja az elő- adást, aminek befejezésével a környező házakra felszerelt gépek tüzijátéka az égre „Tel-Aviv” nevét rajzolják fel... lassan oszlik a tömeg, öntözik be az Allemby utra, mozogni alig le-

nincs semmi kilátásuk arra, hogy eljussanak Palesztinába. Most az angol követség utlevél-osztálya azzal a különleges kérelemmel fordult a palesztinai kormányhoz, hogy engedjék meg ezeknek a nagyszerű iparosoknak, hogy soron kívül kijussanak az Ereche.

Mi ebből a tanulság? Kissé szomorú. Hiába tehát az a szerződés, amelyet a Népszövetség is ratifikált, amely szerint minden képzett és kivándorolni akaró zsidónak joga van Palesztinába jutni, ezek a bécsi zsidó iparosok mégsem tudnak kijutni, ha véletlenül Ausztriának nincsenek szép téli üdülőhelyei, ha nem esett volna elég hó a kitzbühelli hegyekben, vagy ha a welszi herceg nem akart volna szórakozni egy grinzingi heurigébe... de így? ... egy kfs szerencse kell... és néhány kiváló iparos mégis eljut az „Igéret földjére“ a charming princees ski-talpain keresztül...

Kfar Masaryk.

Már több ízben írtunk erről, de újból írunk kell róla, mert aktuális. Írtunk a csehszlovákiai zsidóság népszerűségi hódolatáról, és szeretetéről, amelyet a 85 esztendőes Masaryk köztársasági elnök iránt érez. Nem egy mondvascsinált, a hatalmi szóval ébren tartott, erőltetett államfő kultusz ez, amely olyan, mint a szappanbuborék, amely az első fúvásra eltűnik. Lapunk egyik megbízottja, aki bejárta most a szlovákiai városokat beszéli, hogy volt olyan zsidó házban, ahol egy kis szobra áll az ősz elnöknek. A születésnap alkalmából látta, amint új szalagot fontak köré, mire megkérdezte, hogy az ablakba akarják kitenni? Mire az volt a válasz, hogy nem, csak maguknak csinálják, mert szeretik és tisztelik az elnököt. És jellemző az is, hogy jóval túl az előírt ünneplésen, időt és energiát áldoztak a csehszlovákiai zsidók arra, hogy a születésnapkor valóban méltó módon ünnepeljék az elnököt. Nem mert a rendelet így szólott, hanem, mert a szívük diktálta. Mert tudják, hogy amíg Masaryk elnök áll a republika élén, addig nyugodt fejlődés útján halad előre a köztársaság. Amint hogy örömteljes megnyilatkozás az is, hogy a csehszlovákiai zsidóság elhatározta, hogy egy felut létesít Palesztinában Kfar Masaryk néven, hogy ezzel örök időkre megörökítse a nagy humanista államférfi emlékét. Rövid idő alatt több mint egy millió csehszlovák gyűlt e célra össze és a gyűlésben és propagandában részvesznek a nem zsidók is, a hivatalos kar ad és gyűjt maga is, mert olyan harmonikus megértés és szeretet uralkodik itt, ami valószínűleg oázist jelent ebben a világban, amelyben inkább gyűlölik egymást és főleg a zsidót az emberek. A Kfar Masaryk legszebb hirdetője lesz annak a szeretetnek, amelyet a zsidóság érez a csehszlovák köztársaság kiváló elnöke iránt.

Jugoszlávia elveti és megbélyegzi az antiszemitizmust

Slevan Cirik Jugoszlávia kultuszminisztere, egy novisadi (ujvidéki) zsidó küldöttség előtt a következő nyilatkozatot tette: „Örömmre szolgál, hogy Önök a mi nemzeti harcainkat a történelem szempontjából bírálják el. Én mint historikus is megállapíthatom tehát, hogy a most dühöngő antiszemita áramlat is efezavaros időkkel együtt. Hiszem, hogy ezek a felbukkanó áramlatok egy letűnt kor hullámvérései. Természetes, hogy nekünk, akik csak figyelni vagyunk az antiszemita klengéseknek — könnyű az antiszemitizmus elmúlásáról beszélnünk, azonban gyenge vigasz ez magunknak, mert előbb ezt ki is kell tudni várni. És mégis ki kell tartaniuk és nem szabad elcsüggedni. Nekünk jugoszlávoknak, egy velünk született tradíciónk van, amely nem ismer gyűlöletet más nemzetek iránt — így a zsidók iránt sem. Az hogy a zsidók Szerbiában teljes egyenlő szabadságban éltek és az, hogy a jelenlegi kormányon lévő vezetők, az esetenkénti zsidóellenes tendenciák nem veszik védelmükbe és azok iránt nem viselkedik megértéssel — az nem véletlen. Ez a jugoszlávok erénye, amit más nemzetiségűek iránt éreznek és amit saját nemzetiségük iránt megbecsülésből merítenek. A zsidók is nagy erényekkel dicsekedhetnek. Ezek között megemlítendő az a kiváló hazaszeretet és ragaszkodó hűség, amit azon állam iránt viseltek, ahol élnek. Ezt az erényt generációtól-generációig meg lehet mindenkor találni a zsidóknál. Mi jugoszlávok éppen úgy, mint Önök, továbbra is hűek maradjunk, ezekhez a tradíciókhoz. És biztosíthatom magukat, hogy ez a szellem teljes méltánylásra és elismerésre fog találni nálunk“.

— Nem kell palesztinai utazásnál a 60 fontot letenni. Az angol konzulátustól nyert értesülésünk szerint mindazok, akik, mint turisták megakarják látogatni Palesztinát, mentesülnek az angol konzulátusnál letétbe helyezendő 60 fontnak letétele alól, amennyiben az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.-től egy megfelelő bankgaranciát nyújtanak át, készpénz helyett. Ez óriási könnyebbséget jelent és mindenestre megkönnyíti mindazok kijutását az Ereche, akik saját szemekkel akarnak meggyőződni arról a nagyszerű munkáról, amelyet zsidó százvezérek végeznek Palesztina mielőbbi felépítése érdekében.

Az Amerikába kivándorolt romániai zsidók és a romániai munkavédelmi törvény.

New-York. Az amerikai románszarmazású zsidók szervezete állandóan kapcsolatot tart fenn a romániai zsidósággal. Ételük érdeklődést tanúsít annak problémáival szemben is.

A szervezet, mely éppen legutóbb hangsúlyozta ki, hogy román kíván maradni és tiltakozását jelentette be a zsidó világkongresszus ellen, küldöttséget menesztett Carol Davila, Románia washingtoni követéhez és felvilágosításokat kértek arra vonatkozólag, hogy milyen szellemben kívánja végrehajtani a román kormány a nemzeti munkavédelemről szóló törvényt. A követ a kérdésben átiratot intézett a román külügyminiszterhez, majd mikor választ kapott kérdésére, a következő választ adta a román zsidóknak:

— A nemzeti munkavédelemről szóló törvény Romániában csak az idegen állampolgárság foglalkoztathatóságát szabályozta, nem pedig a román állampolgárokét. Ha ennek ellenére a szétküldött körlevelek az alkalmazottak etnikai számozására vonatkozólag is rubrikát tartalmaztak, ez csak azért történt, hogy a kormánynak statisztikai információkkal szolgáljon.

Az ITA, mely a fenti szűk jelentést közli, nem részletezi, hogy milyen fogadtatásra talált ez a válasz az amerikai román zsidók körében, akik, hogy ha közelebbről néznék meg a törvény végrehajtásának módját, aligha lennének megelégedve ezzel a megnyugtató válasszal.

— Mit állapított meg az inspektor a careii hitközségben? Megírtuk, hogy Tacescu inspektor Careiben a hitközségi könyveket felülvizsgálta, majd magával vitte Bucurestibe. Még eltávozása előtt nyilatkozott, hogy a hitközség adminisztrációs vezetésében a legnagyobb rendellenességeket találta és főleg azt kifogásolta, hogy a hitközségi kiutalások nem lettek ez ellenőr által is szignálva. Amikor pedig erre vonatkozólag kérdést intézett a hitközség vezetőségéhez, erre kitérő választ kapott, végül a hitközség legálisan megválasztott ellenőréhez Róth Lipóthoz fordult, aki kijelentette, hogy a kiutalási utalványokat annál kevésbé is szankcionálhatta aláírásával, mivel erre a hitközség vezetősége által egyetlen alkalommal sem lett felhívva. Itt említjük meg, hogy a careii főrabbi Horowitz Abis hír szerint a mai nap folyamán Oradeára érkezik és a szombatot is itt fogja tölteni.

het... felhangzanak a gramofonokból hangszórókkal felerősített hórak dalai és az uccán körök alakulnak táncollák a hórát. Örömtelt szívvel, hódító zsongással megtelve próbálunk utat törni a tömegben... alig jutunk száz méterre, megint egy hórászó csoport... és zug az ének: Kadima... Kadima... Kadima Ha Betar... chaj, chaj Kadima Ha Betar de már belezug: Kadima... Kadima... Kadima Hapoel — azt hinnők, hogy az énekbe és a hórába belevitt ellentét ünneprontó cselekedetbe robban ki, de „béke“ van a pártok közt és különben is Purim van, vigság...

Nagy nehezen eljutunk a „Potsdamplatz“ra a villanyátorba: improvizált maszk-verseny van itt, mintha itt eddig volna találkozó egy másnak a bálba menők... vigság, hangulat... Tovább gyurjuk magunkat a tömegben az Opera felé, ahol valóságos néptanulmányt lehet végezni, jementek, bucharalak, kaukázusiak, perzsa zsidók és rengeleg arab, akik Jaffából jöttek megnézni a „jahudi“ ünnepét... Már fojt a tömeg, a zaj, a lárma... levegőt, levegőt! Végre, végre eljutunk a tengerhez, ahol egy világító torony színes fénye jelzi a jaffai kikötőben álló hajóknak, hogy a zsidó városban ünnep van. De téved az, aki azt hiszi, hogy itt megmenekül az új hórak dallól. Téved, aki azt hiszi, hiszen már fel is hangzik a tűzoltó zenekar kürtjein... „Éze pele... éze pele...“ (Milyen csoda!)

Lassan elhalkul a város... éjjel 3 óra van. Így ünnepelte Tel-Aviv 5695-ben Purim estéjét.

A telavivi purimi ünnepek második napja az ifjuság purimja volt. Délután az „Eszter palotában“ (nagy szabadtéri színpad), a gyerekeknek volt egy nagy előadása, amire 6000—7000 gyerek jött el purimi maszkban; mindegyik kezében kék-fehér zászló, amit nagy lelkesedéssel lobogtattak valahányszor Eszter vagy Mordecháj neve hangzott fel a színpadról, de megismétlődött itt is a „gépfegyvertű“, midőn Hámán hangzott fel. A színpadon pedig az Avigdor Hameiri által írt megila eleveníti meg a gyerekeknek a „nagy napok eseményeit Ahasveros udvarában“.

Mellette tolong egy tizenkét-tizenhárom éves fiú, akit megszólítottak: „Má ze jeled? Átá ló bötibóset? Átá ló Ben Jehudi? — Mi az fiú? Te nem vagy jelmezben? Te nem vagy Juda gyermeke? — és a büszke válasz: „En Juda fia vagyok jelmez nélkül is, és nem fontos, hogy te azt elhiggyed, mert én nem másnak, én magamnak vagyok Juda fia...“

Délután a sportegyesületek, a Makkabi, a Poél; ifjusági egyesületek, Betár; cserkészegyesületek felvonulása reprezentálja az ifjuság erejét.

A nagy ünnepekben kifáradt emberre aztán a harmadik nap nagy programja zudul. Ezen a napon munkaszünet van, az emberek

már a délelőtti órákban elfoglalják az uccákat, ahol a nagy Karneval felvonulása lesz. A balkonok, a tetők telve-tele emberekkel; mintegy 250—300 ezer ember tolong az uccán; egész délelőtti külvonatok és az autók, autóbuszok ezrei ontották az ország minden részéből a tömegeket... 2.30! — most indul a menet a Taarucháról... egy óra múlva az Allembay uton van; elől a rendőrség nyit utat, utána jön kék-fehér zászlókkal díszített autón Dizengoff, a város alapítója és népszerű polgármestere. Mellette ül háziorvosok. A súlyos betegségeiből csak minap felépült Dizengoffot leírhatatlan lelkesedéssel és ünnepléssel fogadják. Jön a Makkabi lovascsapata, a Poél fuvózenekara, majd a történelmi korokat ábrázoló képek.

Érdekes, hogy ezen a felvonuláson, szembe a tavalyival csak egyetlenegy politikai kép volt; a szocialista Hisztadruth és a revisionista béke karikatúrája. (Egy hüpe alatt Ben Gurion menyasszonynak öltözve Jabotinskybe karol. Kezükben a Poél és a Betár jelvénye. A menyasszony sleppjét Betárik és Poélok vitték.)

A felvonulás után lassan eloszlik a tömeg; elláradva a nagy ünneplésektől pihenni tér mindenki, hogy holnap ujult erővel fektűdjön bele az országépítésbe, hogy az 5696. év Purimja még nagyobb pompában és örömben ünnepeltessék meg.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

A „Népünk” cikkeinek atányomásai csakis a forrás megjelölésével engedjék meg.

Naptár 5695

Péntek: Niszan 2, április 5.

Szombat: Niszan 3, április 6

Heti szidra: תורע

Heti háftóra: ואיש בא מבעל

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.30

gyertyagyújtás 6.35

istentisztelet kezdete 6.45

Szombat befejezése 7.45

Megkezdődtek a Maimonides ünnepek Spanyolországban

Madrid. — Spanyolországban, a negy zsidó filozófus és kodifikátor: Rabénu Mose ben Maimon (Rambam Maimonides) születésnapján megkezdődtek a Maimonides 800. születésnapja alkalmából rendezett ünnepek az ország fővárosában, Madridban. A megnyitó ünnepségen a köztársaság elnöke tiltára újján képviseltette magát. Az ünnep elnöki tisztjét a vallás és közoktatásügyi miniszter látta el.

A beszédek fő-témája Maimonides spanyol jellege és a spanyol kultúra befolyása gondolkodására és alkotására volt. A szónokok javaslatokat terjesztettek elő Maimonides műveinek tanulmányozására vonatkozólag és bejelentették, hogy a kormány védnöksége alatt és állami költségen Madridban Maimonides intézetet alapítanak.

A Maimonides-ünnepek szombaton, március 30 án, Maimonides születésnapján zárulnak be nagy ünnepséggel, amelyen maga a köztársaság elnöke is meg fog jelenni.

Március 25-én, háftón, Cordavában, Maimonides szülővárosában az Academia de Ciencias Bellas Letras y Nobles Artes de Cordova rendezett nagy emlékünnepélyt, 26-án pedig a madridi egyetem filozófiai fakultásának védnöksége alatt külföldi filozófusok tartottak konferenciát.

A madridi Maimonides ünnepekre a világ minden részéből érkeztek a vendégek, főleg Angliából, Németországból, az Egyesült Államokból, Magyarországból, Tuniszból és Marokkóból. A jeru zsálemi héber egyetem az ünnepeket az egyetem Ahad Hasim filozófiai tanszékének tanárával, Rott professzorral képviseltette magát, aki Cordavában héber nyelven tartott előadást a zsidók spanyolországi kiűzetéséről. Cordova városa minden tekintetben igyekszik gondoskodni a zsidó vendégek igényeiről és így többek között kóser konyhákat is berendeztetett. A spanyol kormány meghívására részvesz az ünnepeken a jelenleg Londonban élő Jahuda professzor, aki több éven át a héber és a zsidó irodalom tanára volt a madridi egyetemen.

Maimonides ünnepek világszerte

Maimonides 800. születésnapja alkalmából Ansz terdamban, a zsidó hitközség székházában nagyszabású ünnepség volt, amelyen a hágai főrabbi: I. Maarsen, a világhírű Maimonid-kutató tartott beszédet.

Március 30 án az amszterdami híres szefard zsinagógában ünnepi istentisztelet volt. Hágában, Rotterdamban ugyancsak nagyszabású ünnepek voltak.

Kairó. Az egyiptomi Rambam ünnepek a kormány védnöksége alatt impozáns módon folytak le. A kairói Rambam zsinagógában március 30 án volt nagyszabású Rambam-ünnepség. Az egyiptomi kormány hivatalos Rambam-ünnepsége április 1 én volt. Itt a megnyitó beszédet Nagiw Bak Hilali közoktatásügyi miniszter, az ünnepi beszédet pedig a kairói egyetem rektora, Ali Pasech Ibrahim tartotta. Ezután a zsidó, mozlim és keresztény tudósok beszélték. Kairóban az egyik utcát Rambam nevével fogják elnevezni.

New York, Mexikó, Rawal és a dorpai egyetemen ugyancsak a napokban rendezik Rambam-ünnepségeiket.

— **Eljegyzések.** — Gyénándi Ignácz a halmeui Mizrachi alapítója és vezető tagja eljegyezte Schwarziz Szerénkét Csépből, (Csehszlovákia). — Grósz Ármán Satumare; eljegyezte a satumarei Ceiroth volt vezető tagját, Drattler Rózsikát. — Mendelsohn Stefikét (Sânpetru de Campie) eljegyezte Sternberg Herman Hidáról.

— **Házasság.** Günsz Sárika (Budapest) és dr Weinberger Mózes főrabbi (Cluj) f. évi március 31 én, vasárnap d. u. 3 órakor tartották esküvőjüket Budapesten, az Erzsébetvárosi Kőrben. Cluj népszerű főrabbijának esküvőjén Budapest város zsidóságának színe-java veit részt, hogy családi ünnepségéhez szívből gratulálhassanak.

— **Zsidók nyerték a sakk világbajnokságot.** Moszkva. Az egész világ érdeklődésének kíséretében folyt le Moszkvában a nemzetközi sakk-világbajnokság. A bajnoki mérkőzések március közepén értek vége. Az első díjakat a csehszlovákiai származású Flohr és a szovjetoroszországi Botwinnik nyerték meg 13—13 ponttal. A harmadik díjat Dr Lasiert vitte el 12 és fél ponttal, aki évtizedekig világbajnok volt. A kubai Capablanka, aki egykor Laskert legyőzte, 12 pontot nyert, Spielmann 11 és Löwenfisch 10 és fél pontot kapott. Flohr, Botwinnik és Lasker zsidó származásúak. Botwinnik, aki egész idő alatt vezetett és csak az utolsó fordulatban érte utól Flohr, aki az első nemzetközi sakk világbajnokság idején mindössze 14 éves volt még, de már akkor is nagy neve volt a sakkvilágban. Az egykori világbajnokkal, Capablankával szimultán játékokat folytatott és nyert. Flohr három évvel idősebb, mint Botwinnik 1908-ban született Lengyelországban. Még kora ifjúságában elrabolták szüleitől és a bécsi árva-házban nevelkedett. Dr Lasker, aki szintén végig vezetett, egy eldöntetlen partival maradt le a 13 pontról. Német zsidó, aki mint filozófus is általánosan ismert. Hitler uralomra kerülése után el kellett hagynia a Harmadik Birodalmat. A moszkvai 20 versenyző között 12 zsidó volt. Az első öt díjat zsidók nyerték.

Halálozások. Nagy csepás érte a mediasi hitközséget Reb Oser Zelig Braun metszőjének elhunytával, aki mintegy harminc éven keresztül szolgált, mint igazi szent ember hitközségét. Az elhunyt vallásos férfit az utolsó 2 éven át — sajnos — betegsége gátolta működésében, de míg egészséges volt, páratlan odaadással és lankadatlan munkával tett kötelességének eleget. Leleket magával ragadó hangja, amely elbűvölte hallgatóit, örökké felejtetetlen lesz, főleg nagy ünnepek alkalmával, amikor az egész hitközséget áhitatosságával magával ragadta. Az elmúlt hét csütörtökön vitték örök nyugvóhelyére, egy a mediasi, mint a környékbeli zsidók felejtetetlen metszőjüket. Az első gyászbeszédet Reich Mózes főrabbi tartotta a templomban, kiemelve az elhunyt mély vallásosságát, fáradhatatlan munkáját és puritán jellemét. Ulána Adler József sighisoarai főrabbi méltatta az elhunyt nagy vallásos érdemeit és bucsuztatta egy a családot, mint a környék zsidósága nevében. A templomból vállon vitték hosszú uton a temetőbe, ahol, az időközben a végszeredi jesivából hazaérkező fia bucsuztatta el édesapját szívbemarkoló szavakkal. — Nagy csepás érte az erdélyi hírhű zsidóságot, rabbi Teitelbaum Mózes Doved (g. lapusi főrabbinak, 78 éves korában történt hirtelen elhunytával. Az elhunyt főrabbi, a volovai főrabbi fia és a világ hírhű „Izsmach Mose” sátoraljai helyi főrabbi lezserkedett volt. Az utóbbi időben elbetegeskedett és az elmúlt hét kedden aggódo családtagjai aúóra tették, hogy Clujra szállítsák, azonban Dejre érve, a szent férfit kilehelte lelkét. Az elhunyt Teitelbaum főrabbinak a régi, közismert, kiváló nagyrabbinak egyik oszlopa dőlt ki, aki sok tanítványát emlékeztében örökké élni fog. Csütörtök d. u. temették el nagy részvét mellett. Heszpedet tartottak az elhunyt fia, Paneth Jakab deji, Szófer Emánuel (g. muresi, Teitelbaum Joél satu marel, Teitelbaum sighetii, Teitelbaum szentmihályi, Halberstamm cluji szefard, Schwartz manasturi, Krausz Mór baia-mareli főrabbi, továbbá az elhunyt veje és uődjá Grósz Áron dejen. Az idő előrehaladottsága folytán azonban nem beszélhettek a számosan megjelent rabbikar többi tagjai.

Pályázati hirdetés

A sft. gheorghel (Sepsiszentgyörgy) izr. hitközség pályázatot hirdet metszői állásra: Pályázhatnak, akiknek 3 elismert rabbitól képesítésük van מנהל ובעת ש"ב מורה מנהל, bálkore, bálfile, sochetubodek, mehal.

A pályázatok, bizonyítványmásolatokkal, családi körülmények és kor megjelölésével beadhatók május hó 15 ig.

Az állás f. évi július 1-én elfoglalandó. Vasúti költséget csakis a meghívottaknak térítünk meg.

Fizetés megegyezés szerint.

Comunitatea Izr. Sfântul Gheorghe

מעט פראנקי קאפפערצוואטץ

כשר של פסח

רצינוט אונטער אכערופויכט ויינער עהרוירדען דעס העררן

אכערראכניערס מאיר שפיטץ פון ביסטריצא

אונד שטרענגער אופויכט פון דעסטען פראמען פערטרויענסמענערן (משגיחים) ווירד בעסטענס עמפפאהלען

דיע קענצייען זינד:

הכשרלייט מיט זיענעל

אונד אונטערשרייט דעס העררן

אכערראכניערס

דיע קאפפערצוואטץ אלס פארריקמארקע

אונד דער נאענטצוג דער פירמא

București—Braşov

Pekli II. 35 a

— **Lipcsei vásár.** A lipcsei vásáron dr H. Schacht, a birodalmi bank elnöke, előadást tartott „Németország és a világgazdaság” címen. Ezeket mondta: „Egyesek tubuzgalma és szent együgyűsége eselenként olyan károkat is okoz, melytől nemcsak a károsultak, de a kormányzók is szenvednek. Ha a nemzeti szocializmus helyesen küszöböl is ki, hogy idegenfajuk az államban és a kulturában elterpeszkedjenek, ez nem jelent annyit, hogy minden zsidót, válogatás nélkül, megsemmisítsünk...”

— **Lábadozó beteg új erőre kap mindennapos DIANA bedörzsöléstől.**

— **A spanyolellesenes chérem nincs többé érvényben.** Rambam 800 éves születésének évfordulója során — mint megtituk — felmerült a vallásos zsidóság körében a kérdés, hogy mindazokkal szemben, akik meghívást kaptak a spanyol kormánytól az ünnepek részvételére, érvényben van-e a 400 évvel ezelőtt Spanyolország ellen kiadott chérem? A varsói rabbinátus a kérdéssel kapcsolatban kinyilatkoztatta, hogy a chérem a változott viszonyok következtében már nem bír hatállyal és a zsidók utazhatnak a spanyol köztársaság területére. Érdekes, hogy a varsói rabbinátust már hetekkel ezelőtt a madridi zsidó hitközség kereste meg, mert félt attól, hogy ha a kérdés előzetesen nem tisztázódik, úgy az ünnepeken előfordulhat bármily kontraverziókat, minden bizonnyal a chérem mel fogják összefüggésbe hozni. Rabbiner Salomo David Kahane, akihez a kérdéses ügyben a madridi hitközség fordult, kijelentette, hogy annak idején a chérem nem a spanyol nép, hanem az uralkodóház ellen irányult.

Cérnazoknik, hatszorosan erősítve: 4 pár Lei: 100 — Gross Ferencz harisnyagyárában, Brassó Kapu-u. 38.

„CARMEN” cipőt

husvétra családjának, legjobb kivitelben, legolcsóbban csakis,

NIMBERGER-nél

CLUJ. Piața Unirii No. 28. (Hotel Central)

PALESZTINA

A palesztinai zsidó munkáspárt elutasította a cionista békemegállapodást.

Jeruzsálem. Vasárnap, március 24-én folyt le Palesztinában a Hisztadrut Hasodim, munkásszakszervezetek tagjai között a népszavazás, amely hivatalos volt megerősíteni vagy elutasítani a Ben Gurion és Jabotinsky között Londonban létrejött előzetes megállapodásokat, amelyek a revizionista cionista párt és a munkáspárt között eddig fennállott és a tarthatatlan háborusodásokat akarták megszüntetni. A túlzó baloldali munkáspártok első sorban a palesztinai *Hasomer Hacair* és a *Poale Cion* radikális csoportjai hónapok óta hevesen agítottak a megállapodás ratifikálása ellen. A vasárnapi népszavazáson Jeruzsálemi távirati közlés szerint a munkások nagy többsége elutasította a két párt vezetői között létrejött megállapodást. *Összesen 25.400 szavazatot adtak le. Ebből 15.227 szavazatot a megállapodás ellen, 10.067 mellette esett.*

A vasárnapi népszavazást megelőző napokban Palesztina minden nagyobb városában nagy népgyűléseket tartottak a szocialista zsidó munkások. Ben Gurion, a munkáspárt egyik legtekintélyesebb vezetője, a felavított népgyűlésen minden erejével a béke megkötése mellett szállt síkra és igyekezett a munkások és a baloldali cionisták lelkiismeretére apellálni, hivatkozva arra, hogy a *mai fontos időkben a cionista tábornak szüksége van az egységre és a békés együttműködés lehetőségére*, de legalább is arra, hogy a két szélsőséges párt között eddig fennállott és már-már tarthatatlanná vált „hádiállapot” a londoni megállapodások feltételei mellett megszűnjön. Vele szemben Koptansky, a revizionistákkal való béke ellen foglalt állást.

A *Mapai* (Műfelet Poale Erec Jisrael), a zsidó munkáspárt politikai, vagyis kimondottan szocialista pártjának chederai konferenciáján a többség a békés megállapodás ellen foglalt állást. Itt azonban még sikerült a vezéreknek kiterőszakolni legalább azt, hogy a chederai konferencia nem döntött az ügyben, hanem — úgy látszik, jól ismerve az elvtársak hangulatát — úgy határozott, hogy a végleges döntést a referendumra, vagyis a Hisztadrut népszavazására bizza. Így történt, hogy a vasárnapi népszavazáson a munkások többsége szembefordult a reálisan gondolkodó és a cionizmus jövőjét a pártérdekeknek fontosabbnak tartó vezérellel, első sorban Ben Gurionnal és leszavazta a londoni megállapodását. Hogy némileg tompítsák a nagy ellenzést, amelyet ez az állásfoglalás keltett, a cionista mozgalomban hatalomra jutott baloldaliak ellen, a Hisztadrut vezetőségének egyik tagja, Israel Mereminsky az ITA tudósítója előtt a következő nyilatkozatot tette:

„A vasárnapi szavazás kizárólag a londoni megállapodásra vonatkozik. Ha el is utasítottuk a Ben Gurion és a Jabotinsky között létrejött megegyezést, ez nem vonatkozik a két politikai párt munkásai közötti viszonyra. A Hisztadrut a tárgyalásokat folytatni fogja a revizionista munkásokkal éppen úgy, mint ahogy a miratchi munkásszervezetével is békés megállapodásokat kötött.”

Mereminsky nyilatkozata mit sem változtat majd a cionista világnak most már kétségtelenül kifejezésre jutó ama egyöntetű feltevésén, hogy a *Hasomer Hacair* és a *palesztinai Mapai* fontosabbnak tartja a szocialista egyoldalu pártérdekeket, mint a cionizmus és a Palesztina-építés jövőjét. A cionista világkongresszus lesz hivatalos véget vetni annak a tőrhetetlen helyzetnek, hogy a Palesztina-építés és a cionizmus jövője és irányítása az egyoldalu pártszervezeteknek hódoló baloldali csoportnak a kezében maradjon.

Ebből a szempontból örvendésnek találhatjuk a vasárnapi döntést, mert ezzel azok-

nak a tisztánlátása is be fog következni, akik eddig komoly polgári cionista meggyőződésük dacára érthetetlen módon lelkesedni tudtak a szocialista uralomért. A *Mapai*ban szövetkezett elvtársak levették az álarcot és szemérmelen nyíltsággal helyezkedtek szembe az egész cionista táborot átható törekvésekkel, amelyek a legközelebbi cionista kongresszust a béke és a pártok harmonizálásának jegyében remélték megtarthatni. *Most már nem marad más hátra, mint az, hogy a világ minden öntudatos cionistája összefogjon az általános cionizmus megmentésére a baloldali veszedelmes kísérletekkel szemben.*

Két ipari vállalkozás alakult most Haifában. Mindkettő kémiai vállalkozás. Az egyik sulfát termékek feldolgozására alakult egymillió font alaptőkével, amelyből 35 százalékot palesztinai és angol zsidók jegyzik, a 65 százalékot az Imperial Chemical Industries jegyezte le. A másik társaság 100.000 font alaptőkével rendelkezik, amelyből 65 százalékot az angol zsidók, a többi pedig az Imperial Chemical Industries.

1934-ben 12.131 munkás jött Palesztinába, közülük 9224-en certifikátokkal. A munkás certifikátokkal bevándorolt munkások 80%-a iratkozott be a Hisztadruth ba. A bevándorolt munkások, akik a Hisztadruthnál jelentkeztek le, 59,5%-ban a városokban helyezkedtek el, 35,4%-ban a kolóniákon és 7,1%-ban a mezőgazdasági munkás telepeken. A munkásbevándorlók adó országok között első helyen áll Lengyelország 4.410 bevándorlóval, második helyen Németország 2.506 bevándorlóval, míg a harmadik helyen Románia 840 el. Ezután Sziria következik 548, Amerika 137 és Oroszország 127-el.

A Bethlehem, Safed és Tiberias városokban levő misszionárius iskolák 36 zsidó gyermeket nevelnek, 7-14 éves korukat. Nagyrészt olyan asszonyok gyermekei, akiket férjük elhagyott és nem tudtak mihez kezdenek gyermekeikkel. Tel Aviv városa 100 fontot szavazott meg arra a célra, hogy abból két külön osztályt létesítsenek az iskolában oly gyermekek részére, akik a jaffai misszionárius iskolában járnak.

A nagyobb ipari vállalkozások közül számos telepedett le az utóbbi időben Rison le Cionban. Itt telepedett le a múlt évben a „Corona” cipőgyár, a „Gavish” üveggyár, amelyek már üzemben is vannak. Rison le Cionban épül a „Palestina Brewery Ltd.” sörgyár is, amely 50.000 fontot investál és most a környéken két szikkát gyár épül, az egyik 30.000, a másik pedig 20.000 font tőkével. A nagy „Tirzah” butorgyár is rövidesen megkezd működését, alaptőkéje 18.000 font és az új Sherif Soap Factory Company szappangyár is itt épül, amelynek alaptőkéje 20.000 font. A világhírű „Rubbe Co” 5000 font tőkével gummigyárt létesített Rison le Cionban. Nagyon örvendésesnek tartják, hogy az eddigi városi alapítások után a nagyobb városok között épülnek az új gyárak, mert ezáltal egészségesebbé teszik a lakosság elosztódását és nem verik még jobban fel a városi lakások amugy is túlmagas bérét.

A bethlehemi foházban lévő utolsó négy zsidó nő, akik illegális bevándorlás miatt még letartóztatásban voltak, a foházigazgatóság kaució ellenében szabadlábra helyezte. Ugyanakkor azonban, újabb négy zsidó nőt szállítottak a bethlehemi foházba illegális bevándorlás miatt.

Az elmúlt évben (1934) palesztinai 15 millió font értékű árut importált külföldi államokból. Három és félmillió font értékű áru az angol birodalom különböző országaiból, 1.500.000 font az Egyesült Államotból és 1.700.000 font Németországból (II) jött az országba.

Palesztinai újságok közlik, hogy rövidesen egy kereskedelmi bizottság indul Európa különböző országaiban, azzal a céllal, hogy a palesztinai termelvényeknek piacokat szerezzenek és propagálják főképpen a citrus gyümölcsök nagyobb fogyasztását. A komisszlónak egy zsidó, egy arab és egy angol titkára lesz. Az angol kormány utasította az összes követségeit és kereskedelmi atasséit, hogy a bizottságot munkájában minden tekintetben támogassák.

A kanadai pénzügyminiszter bejelentette a parlamentben, hogy a palesztinai citrus gyümölcsök vámmentesen jöhetnek be ezután Kanadába.

William Johnson, a Palesztina kormány pénzügyi intézője, Shertok kíséretében meglátogatta Tel-Avivot és környékét, azon céllal, hogy megnézzék azokat a helyeket, amelyek egy új városnegyed építésére alkalmasak. Megtekintette azt a helyet Mikveh Izraelben, ahol 1000 új ház építését vette tervbe a Hisztadrut. Azonkívül azokat a helyeket, ahol Tel Avivban bérkaszárnnyakat és egy lakos kerít házat akarnak építeni a munkásságnak. Amint értesülnek illetékes helyen, a kormánynak rendelkezésére áll olyan terület, amelyet átadna városi telepítési célokra és ez az átadás bizonyos feltételekkel folyamatban is van.

A Jeruzsálemi mozikban egy olyan filmet vetítenek mostanában, amely az ifeni egyetem életéből közeli érdekes képeket. A kép, a történelmi valóságok mellett, az egyetem megnyitását adja, a különböző tudományos intézetek életét, jeleneteket a diákléletről és a többi.

A tel-avivi strandon lázasan folynak az előkészületek a második Makabiadra. A stadiont lényegesen megnagyobbították és olyan játéktérre lett, amely 110 méter hosszú és 70 méter széles lesz. Lesz gyakorlótere a diszkoszvetésnek, ugróbajnoki előkészületeknek, 400 méteres síkfutáshoz szükséges terület, amely 7.20 széles s ahol egyszerre hat futó startolhat. A tribünöknél 7000 ülő és 40.000 állóhely van. Körülbelül 10000 sportember érkezését várják a Makabiadra.

Február hónapban újra rekordszámot ért el a zsidó bevándorlás. A rendelkezésre álló statisztikai adatok 5200 zsidó bevándorlót mutatnak ki, akik az országban meg is telepedtek. A bevándorlással foglalkozó illetékes körök már most legalább 6000 zsidó bevándorlóval számolnak március hó folyamán.

Tel-Aviv városi tanácsa sürgős felterjesztést intézett a kormányhoz, hogy az összes állami hivatalokból állítasson fel fiókokat a városban. Ezeknek a hatóságoknak a székhelyei eddig csak Jaffában voltak, ami rendkívül nehézségeket okozott az ügyfeleknek, ugyancsak kéri a postahivatal kibővítését és a postai alkalmazottak szaporítását. — A városi tanács megsürgette a lakásvédelmi rendelet kiadását, amely hivatva van a bérlők további védelmét biztosítani.

Dr Margareta Edelheim, a „C. V. Zeitung” hivatalos munkatársa Palesztinába érkezett, hogy helyszíni riportot közölhessen ottani élményeiről.

STOLLWERCK

sel pesszach של פסח csokoládé az erdélyi ortodox központi iroda elnökének, WEZEL A. főrabbinak közvetlen felügyelete alatt gyártva, kapható minden fűszer- és csemegeüzletben

Stollwerck Testvérek r.-t.
Braşov

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

és mert másképpen nem bíznak benne, öklét veszik igénybe. Amit Satumaren és Careiben a bocherek végeznek el, a Sturm-truppe, a „sá” legények, azt a szerepet Oradean Ullmann S. Sándor vezetésével a harmadik internacionálé vállalta magára. Így jön össze egy platformon a belső zsidó bolsevizmus, a világ-megváltó moszkvai eszmével. De így is van jól. Ha Litvinovnak szabad élettét az angol királyt, akkor Ullmannnak szabad ökölrel harcolni a satumarei chasszidizmusért. Pláne ha még kitűnő üzlet is. Mert főle jön a sok kedvezmény, amelynek az Ullmann család eddig mindég nagy hasznát látta.

Tudnánk séltően és dörgedelmesen írni Ullman Zálmenről, de jobb, ha így írjuk meg, ahogy dolog lényegében meg is érdemi. Végre Teitelbaum József és Ullman S. Sándor, a többszörösen büntetett kommunista egy gyékényen árulnak. Össze is illenek. Az egyik chéremmel, a másik ökölrel. De ahogy nem félünk a chéremektől, úgy nem tántorodunk meg a veres ököltől sem. Megyünk tovább, bátran a cél felé, a magunk nyilegyenes úján!

— **Házasság.** Farkas Dezső (Oradea) bájos leánya, Magda és Glück Gyula (Satu Mare) f. hó 7-én, vasárnap d. u. 1 órakor tartják meg egyházi esküvőjüket Oradean, a Fuchs Mór-uccai nagytéplőn udvarán. M. k. é. h.

— **Az új bolgár kormány is biztosítja a zsidók egyenjogúságát.** Szófia. — Zlateff tábornok, bolgár miniszterelnök előtt megjelent a bulgáriai zsidó központi szervezetének vezetősége és az új kormányt a zsidó társadalom szerencsekívánatait tolmácsolták. Zlateff tábornok, a küldöttségnek a következőket mondta: „Az eddigi kormányok is tiszteletbe tartották az összes kisebbségek és így a zsidóság polgárjogait is. Bulgária fennállása óta folytatott ezt a politikát mi is érvénybe fogjuk tartani. A kormány a zsidóságot egyébként is loyális és egyenlőértékű polgároknak tekintti. Én magam is, szolgálati időm alatt megtanultam értékelni a zsidókat és jól tudom, hogy a zsidók összes kötelességeiknek eleget tesznek békében éppúgy, mint háború idején. Semmi oka és jogcíme nincs tehát a kormányt arra, hogy zsidó polgárait más bánásmódba részesítse.”

Rheumát

biztosan
gyógyít

Csináljon egy teljes Togal-kurát!

A Togal-tabletta a húgysavak oldása által mérgeket távolít el a testből!

Hasonló biztos hatása a Togal-tabletta

Csúsz • Idegzsába • Spanyolnátha
és mindennemű főfájás esetén.

A Togal biztos gyógyulást jelent.

Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.- és Lei 130.- A Togal-tabletta svájci készítmény.

Tavaszi Bécscben!

Nagy husvét kirándulás

Rendezve a „PHÖNIX” biztosító társaság által a
WAGONS-LITS/COOK

utazási világszervezet technikai vezetésével.

Vasúti jegyek árai oda és vissza: inclusiv vizumdíjak határtól:
(Decebal)

I. oszt.	II. oszt.	III. oszt.
3.860.—	2.700.—	1.800.—

Szállodák tetszés szerint választhatók **Kollektív utlevél!**
Biztosítsa helyét idejében!

Felvilágosítások: a „WAGONS-LITS/COOK,” és a

„PHÖNIX” **összes**
ügynökségeinél

— **Eljegyzés.** Szalpéter Nelly urleányt eljegyezte Ordentlich Viktor, a B. H. H. egyik vezetője Satumareről.

— **Zsidó történelem.** A Volkspartei szerint dr. Johann von Leers a düsseldorfi planeariumban tartott népgyűlésen a zsidók bűnös üzemleiről beszélt. A zsidóság történelmével is egész röviden össze foglalta. „A leleli sivatag fiai — mondta — benyomultak Egyiptomba és nemsokára az ország kizsákmányolói lettek. Mikor Egyiptom népe végre felkelt ez ellen, az ország csőcseléke hozzájuk csatlakozott és karöltve, pusztítások és gyilkosságok közt, egész Palesztinára vonulnak. Kelet-ázsia római uralma idején pénzt adtak kölcsön, hogy fajsorsosait az egyes provinciák helytartóivá tegyék, akik aztán a népet kiszivattyózták. A zsidók befolyására lett urrá a korrupció a római birodalmon. A keleti és nyugati gót birodalomban már tekintélyes befolyásra tettek szert... A fejedelmek pénzkölcsönzéstől később „udvari zsidók”, az orgazdák nagy rablóbandák vezetői lettek...”

— **Német technika.** Dr. Nonn miniszteri tanácsos Nürnbergben előadást tartott a technika és a zsidók viszonyáról. A zsidókat a technika uzsorára neveli és a technika zsidó kézbevétele által nemcsak a gazdasági élet, de az állam is mind sorsosabb függésbe került a nemzetközi zsidó kapitalizmusból. A zsidó finánciatalom célja az volt, hogy Németországot teljesen hatalmába ejtse. A bukást a technikának a zsidók kezébe való jutása és annak kíméletlen felhasználása indította meg.

— **A német zsidóellenes politika mélyítése.** Jules Sauerwein, a „Paris Soir” világhírű munkatársa, aki jelenleg Berlinben tartózkodik újabb zsidóellenes intézkedések loganatasításáról ad hírt. Minden gyülekezés, — amelynek nem az a célja, hogy a zsidók Palesztinába való kivándorlását propagálja — meg van tilva. A nemzionista szervezetek működését megakadályozzák. Nem árja ifjakat nem vesznek fel a főiskolákba mindaddig amíg az árjájuk helye biztosítva nincs. A privát bankházakat megrendszabályozzák, hogy ezáltal a zsidó forgó tőkét magukhoz kaparinthassák. Végül most már bizonyosan számlának azzal, hogy a zsidókat és nemárjákat a hadsereg kötelékéből kizárják, mintha azok gonosztevők volnának. — Az utóbbi napokban, több mint 1000 német íróit kizárták a birodalmi sajtó szövetségből, még olyanokat is, akik a világháborúban résztvettek. Természetesen zsidókról lévén szó és ez intézkedés által leheletlenül vált számukra az, hogy mint újságírók Németországban továbbra is működhesenek.

A somcuta-marei B.H.H. sikerült műsoros estélyt rendezett, amelyen megjelent a városka minden rétege és főként a chassid körökben váltott ki jó hatást, akik eddig a cionista eszmétől távol tartották magukat. A városka zsidó intellektueljei nagy szimpátiával tüntettek a mizrahi eszméje mellett. Kepes Jenő elnöki megnyitója után, Janovitz Jenő jidich énekszámait és Herskovits Lea nagyszóru alakításait kellettek kedvező felidőnést. De külön dicséretet érdemelnek a többi szereplők is és főleg a bájos gyermek sereg, akik át voltak hatva szüleik hagyományai követve, hogy ily módon álljanak a zsidó renaissance szolgálatába. A sikerült estély a Hatikvah eléneklésével ért véget.

Brasovban, az elmúlt szombat este rendezte meg az ort. Nőegylet szokásos évi purim estélyét a Redout kéktermében, mely a legjobb hangulatban telt el. A hajnali órákba nyúló mulatság felejthetetlen volt a jelen voltak részére. Az est sikere érdekében résztvett a Nőegylet minden tagja Engelmann Leoné elnök irányítása mellett A pénztárnál Solené, Blainé, Binderé, a háttérnél dr. Bársony, Egerné, Kitzné, Strochné, Káhné, Kreitschné, Józsefné, Steimetzné fejtették ki nagy tevékenységet. Az előkészítő munkából az agilis rendezőség élén dr. Springerné, Graberné, Israelné, Sebesiné, Gruber és Storch osztozkodtak.

A bucaresti Carol-templomban március 29-én, nagy pompával ünnepelték meg a péntekesi iszlamszertelét keretében, a jeruzsálemi egyetem tízéves fennállásának évfordulóját. Hoffman és Ruvinsky főként orok magasnívólu közreműködésük után dr. Niemirower országos grand rabbi tartotta lebilincselően szép szónoklatát, mely magával ragadta a zsúfolt templom közönségét. Jelen voltak, bucaresti zsidó elitjei Sigmund Birman, Jakob Friedma, M. Zentler, Isidor Sternbach, dr. M. Babas, Ad. Bernhard és mások. A szónoklat után, a kórus a Hatikvah énekelte. Emelkedett hangulatban ért véget az ünnepség.

— **Héber és német órákat** — akadémikus módszerrel — olcsón adok. Eredményt garantálom. Megkereséseket a kiadóba kérek.

— **Köszönetnyilvánítás a zürichi Togalműveknek.** Hosszabb idő óta köszvényben szenvedtem és minden lehető elkövettem, hogy kínos fájdalmaimtól megszabaduljak. Mindhiába! Pöstyén fürdőjét kétszer használtam, különféle orvosságokat szedtem, sajnos eredménytelenül! A fájdalmak, amelyeket el kellett szenvednem, szinte kibírhatalanok voltak. Egy napon az egyik orvos Togal-t rendelt és ime: csoda történt! A fájdalmak enyhültek és sokkal jobban érzem magam, amit egyedül csak az Önök Togal-jának köszönhetek. Ezennel felhatalmazom Önöket, hogy jelen hálás köszönet nyilvánításomat nevemben és tetszésük szerint különböző lapokban közzé tegyék. Petroşeni, 1935 febr. 26-án Einstein Izák, rabbi. — Togal gyors és biztos hatású gyógyszer rheuma, köszvény, idegzsába és háztöm-fájdalmak, álmatlanság spanyolnátha és hüléses betegségek ellen. Togal kiválasztja a húgysavat, bakteriumölő, tehát a bajt gyökerében támadja meg.

Védekezésül
öblítsük torkunkat

DIANA

sírcsorszással

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. A „Brith Iwritth Olamith” (A héber nyelv és kultúra világszövetsége) a hebraisztika világkongresszusát május 6-ára hívták egybe Tel-Avivba. — Ismeretlen feltételek egy Safed melletti zsidó öltövényből 100 fiatal fűszemetét kiszaggattak. — Prof. Lipp Roth, a jeruzsálemi héber egyetem tanára Cordovába utazott, hogy a Maimonides-ünnepségeken az egyetemet képviselje. Roth professzor Cordovában egy héber előadást fog tartani. — A palesztinai kormány a nablusi városi tanácsnak 5000 font szubvenციát engedélyezett, hogy az árvíz által okozott károkat némileg egyháltsa. — Rechovotba ezennel havontól ki fog szállani egy bekezdés, hogy a helyzsinen tárgyalja le az esetleges panaszokat és felmerülő egyéb hatáskörbe tartozó ügyeket. Az első sessió már megis történt. — A „Hadassa” eladta a telkeket, melyeken a kórházak állnak és a zsidó egyetem mellé új, modern kórházépületeket fog létesíteni. A telkeket abban az arányban bocsátja az új tulajdonosoknak rendelkezésére, amint a foganatosított új építkezések előre haladnak.

LONDON. Az J. C. A. (Jewish Colonisation Association) diszlokációnak, Sir Leonard L. Cohen felesége meghalt. Az elhunyt urinál kiváló érdemeket szerzett a zsidó jóléteknység terén.

BERLIN. A „Deutscher Reichsanzeiger”-ben a rendőrség felhívta 84 olyan nemárja nevét közli, akik 1918 óta szerzik meg a porosz állampolgárságot és akiket most megfosztottak a től.

DESSAU. A Moses Mendelsohn szülővárosában a róla elnevezett utcát Johann Bach utcára változtatták át.

RÓMA. Sacerdoti írábéli elhalálozásának 30 napos (Siojsin) fordulója alkalmából gyászistentiszteletet tartottak a nagy szinagógában, amelyen az emlérbeszédet Casullo professzor tartotta.

PRÁGA. A csehszlovák zsidó párt elhatározta, hogy a közelgő képviselőválasztáson részt fog venni. A zsidó párt vezetősége kijelentette, hogy minden feltétele megvan hozzá, hogy a zsidókat megfelelő képviselethez juttassa a parlamentben. — A cseh és német szociáldemokrata képviselők megajánlották a bizottsági miniszter, a dr. Gschöngylikossággal kapcsolatban, hogy vessen véget a német főiskolákban mindjobban megnyilvánuló nemzetiszocialista és fajtérítési kultusznak.

NOVISAD. Major József, ifj. zsidó hitközség elnökségi tagja 60 éves korában elhalt. Major tekintélyes hírlapíró volt és kiváló munkát fejtett ki a jogszociális zsidók történelmére körül.

BÉCS. Dr. Armand Kaminka, a bécsi Maimonides Intézet vezérigazgatója Cordovába utazik, hogy ottan a Rambamról előadást tartson. — Az osztrák zsidó Unió szövetség elnöke dr. Hermann Oppenheimer választotta meg. Alelnöknek dr. Josef Tiche és dr. Karl Steiner lettek megválasztva.

KOPPENHÁGA. Nimzowitsch Áron, a hírneves dán sakkmeister 48 éves korában meghalt. Az 1925. évi maribadi nemzetközi verseny alkalmával Alkiba Rubinszinnal osztotta meg az első díjat. 1926-ban megelőzve Aljechint és Rubinszint, az első díjat nyerte. Nimzowitsch 1887 évben született Rigában és 1922-ben költözött Dániába. Röviddel ezelőtt Koppenhágában egy zsidó sakkklubot alakított.

TEL-AVIV. A Wizo nyolcadik világkonferenciáján Rebeka Sief Goodman és Hadara Samuel asszonyok referáltak a Wizo londoni és jeruzsálemi vezetőinek tevékenységéről. B. Idelson asszony, a Moacat Hapoelet (munkásné tanács) munkájáról, a pénzügyi jelentés után a konferencián résztvevő bizottságokba osztottak, majd az egyes országok lették meg jelentéseiket. Dr. Gelina Szokolov, a világszervezet elnökének lánya és Epstein asszony az angol helyzetről referáltak, majd a lengyelországi, romániai, déli-afrikai, csehszlovákiai és a többi szervezetei felé meg jelentéseiket. Vera Weizmann asszony, dr. Weizmann Chaim felesége az általános cionista helyzetről referált, Ada Fitchmann asszony az asszonyok és leányok cheluczi tevékenységéről. A galatörzások kulturmunkájáról prof. Hanna Steiner (Prága) tett jelentést, majd kezdetét vette az általános vita. — A tel-avivi városi tanács a Wizo-konferencia résztvevőinek számára recepciót rendezett, amely igen imponáns lefolyást volt. Rokach alpolgármester toaszijában részt vett ott arra, hogy a nyolcadik Wizo konferencia az első zsidó világkongresszus, amelyet Erec Izráélben tartanak meg.

POZSONY. Az országos hivatal dr. Funck neolog főrabbi számos szabálytalanság miatt elmozdította állásától. Ezzel a rendelkezéssel egy évvel a burdó általánosan harc, — amit a volt főrabbi provokált a hitközségekkel szemben — fejeződött be.

BRÜSSZEL. A „Peupl” a néciik propagandája ellen két ki, amit Belgiumban véghez visznek. Állítólag teljes névjegyeket találtak, hogy kiket fognak leterelőzni, ha majd állépek a határra. Számtalan egyéni ártatlannak német terük tre, hogy ott végezzenek velük.

VARSÓ. A néhány hónappal ezelőtt 6 hónapra eltilt 2 ifjú revizionistának felelősségi perét tárgyalta a bíróság, akik elkeseredésükben a palesztinai kormány magatartása miatt berúzták az angol követség épületét. A felsőbb bíróság magáévá tette a védő előterjesztését és újabb tárgyalásra utasította az alsófoku bíróságot.

— Lapunk legközelebbi, kettős pénszachi száma bő tartalommal április 17-én, erev pénszachkor fog megjelenni.

Ujból kiéleződött a harc a cionista pártok között

A revizionisták és mizrachisták a békés megegyezés mellett, míg a baloldali pártok ellene foglaltak állást

Jeruzsálem. — Mihelyt ismertté vált, hogy a palesztinai munkásszervezet elvélte a Ben Gurion és Jabotinszky között Londonban létrejött egyezményt, Jabotinszky a new-yorki zsidó sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a történetek után az összes cionista pártok round table konferenciája képezi az utolsó s egyetlen lehetőséget a cionizmus megmentésére. A régi Hisztradruth vezetőség veresége arról tanuskodik, hogy az a szárny, amely nem akarja a békét és diktatúrára tör a cionista szervezeten, végleg fűsúlyba jutott a Hisztradruthban. Jabotinszky azt is kijelentette, hogy a palesztinai munkásság állásfoglalásától függetlenül érvényben marad továbbra is a közte és Ben Gurion között arra vonatkozólag létrejött egyezmény, hogy a két fél tartózkodni fog erőszakos eszközök igénybevételétől.

A Mizrachi világszervezet elnöke Rav Meir Berlin, a következőket mondotta: „A komplikációk egyre nőnek, mert egyes emberek ugye látszik előre megfontolt szándékkal igyekeznek a helyzetet komplikálni. Ez csak arra jó, hogy a kedélyeket felkavarja és másodrendű kérdésekkel foglalkozhasson, ahelyett, hogy a cionista szervezet vitális szükségességeire és a Palesztina-építés aktuális feladataira irányulna a figyelem. Ami a round table konferenciát illeti, ha az összes pártok leülnek egy asztal mellett bizonyára eredményekkel járna. Az executív azonban jobbnak látta külön tárgyalni az egyes frakciókkal. Ezek a tárgyalások eredménytelenek maradtak és ez az oka a mai zavarnak. Jaj nekünk, ha a prágai napok ismét visszatérnek, — fejezte be nyilatkozatát Rav Meir Berlin”

A Hisztradruth Haovdim, a palesztinai általános zsidó munkásszervezet, közvetlenül az Actions Comité előtt tartott vezetőségi ülésén végleg döntést foglalt a round-table konferencia gondolatával szemben.

— Skandalmak Horovitz Ábis főrabbi baia-marei látogatása körül. Horovitz Ábis főrabbi az elmúlt pénteken, számos baia-marei híve meghívására a városba érkezett. Ugy volt, hogy már esütőtörökön érkezett, de Brach hitk. elnök, a satu-marei főrabbi sugalmazására sürgönyleg kérte Horovitz főrabbit, hogy maradjon otthon, mert tüntetés lesz ellene. Schreiber Dári, aki a hitközség ügyv. elnöke felháborodással értesült erről a legújabb machinációról és kérte a főrabbit, hogy jöjjön el. Pénteken délután meg is érkezett. Az állomáson rendkívül sokan várták és élénken éljeneztek. Onnan rögtön a főrabbit látogatta meg, akivel sokáig elbeszélgettek. A hitközség elnöke pénteken össze akarta hívni híveit, hogy megakadályozzák a vendég főrabbi szombati templomi imádkozását. A képviselőtestületi gyűlésen nagy bozrány volt. De itt is meghívta a hívek akarata az erőszak, úgy hogy szombaton minden imádkozásnál zsufoláshig megtelt a templom azokkal, akik együtt akartak imádkozni a sokszor megbántott Horovitz Ábis főrabbiával. Még a rendőrséget is igénybe akarták venni Teitelbaum Joel főrabbi híveit, csak hogy valamilyen kellemetlenséget okozzanak Horovitz főrabbinak. De ez sem sikerült. Sőt vasárnap Baia Sprie (Felsőbánya) zsidósága kereste fel nagyszámban a főrabbit, úgy hogy tervezett vasárnapi elulazását keddre halasztotta. Amint a bányaváros zsidóságának hangulatából kiérzik, ennek az izgalmas rabbi-vendéplátásnak még következője is lesz, mert rendkívül közgyűlést hívnak egybe, amelyen az elnöknek és a vezetőség néhány tagjának, bizalmatlanságot fognak szavazni.

— Házasság. Róth Klári urileány (Arad) és Klein Miklós (Tasnad) i. hó 7-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartják Aradon (Szent István u. 4 sz.) egybekelési ünnepüket. M. k. é. h.

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Hátha . . .

Reb Jánkev, aki nagyon szórakozott ember, két esernyővel megy az uccán. Szembejön vele Reb Zorach és megkérdi:

— Miért van nálad két esernyő?
— Azért, — mondja Reb Jánkev — hogyha egyiket elhagyom valahol, legyen még egy.

Praktikus

Feladott erccol jön a kávéházba a súlyos gazdasági viszonyok folytán bűzdő barátunk:

— Örült gondjaim vannak, — mondja kétségbeesve — az adósságaim miatt egész éjjel nem tudok aludni.

— Hogy bírod ezt ki?
— Nappal alszom.

Amikor egy kis könyv — több kettőnél

Egy társaságban bibliai csodákról beszélnek. A társaság egyik tagja érthetetlennek tartja, hogy a bibliai hét sóvány téhen, miután lenyelte a hét kövéret, semmivel sem lesz kövérebb, hanem sóvány marad, amilyen volt. Vajon ez hogyan lehetséges?

— Nagyon egyszerűen — feleli egy kereskedő. — Az irodában két vastos üzleti könyvet vezetek. Otthon a feleségem viszont egyellenegy vékony kis noteszből jegyzi be a kiadásait. És sohasem venni észre a kis noteszen, hogy elnyelt a két vastos könyv egész tartalmát . . .

Ahol a jogokat elvágják

Egy orosz, aki Amerikából, ahová kivándorolt, visszatér a szülőföldjére, résztvesz egy körülmelési szerződésen s a gyerek hangos nyúlásából arra következtet, hogy a mohel nem nagyon ügyesen végzi tisztét.

— Az amerikai mohel az ügyesebbek, — véli.
— Nem az a magyarázata a dolognak, — feleli a gazda, — hanem az, hogy az orosz gyerekeknek több okuk van a sírásra. Abban a pillanatban ugyanis amikor a körülmelési állást végrehajtották: zsidó lett belőlük a amikor zsidókká lettek, elvesztették összes jogukat

Aki előbb indul mint kellene

Vasárnap elindult Siojme strelitzi lakásából egy országúton Új-Brandenburg irányában.

A serompónál találkozik Chájmmal.
Chájim megszólítja:
— Hová ilyen korán Siojma?
— Az anyám elé. Új-Brandenburgban van. Ezért megyek eléje.

— De hiszen én azt hallottam, Siojme, hogy az anyád bojnupulán jön vissza? . . .

— Ez igaz. Ha napulán azonban nem lesz időm arra, hogy eléje menjek. Megyek hát most . . .

Mit mutat Puskin?

I. Miklós orosz cár majd minden reggel kísértelt a Néva partjára. Egyszer feltűnt neki egy zsidó, aki nap-nap után ott állt a Puskin-szobor előtt s azt feltűnően bámulta.

A zsidó a cár kérdésére így felelt:
— Fenséges uram is látja, hogy a költő kezét kinyújtja s a Néva folyamra mutat. Én hónapok óta azon tözöm a fejemet, hogy ennek a mozdulásnak az értelmét kitaláljam. Ma sikerült. Azt hiszem, felséges császárom, hogy Puskin ezzel a mozdulattal azt akarja mondani, hogy: „Zsidó! Aki itt jár az Néva partján, ha netalán valami peres ügyed támadna házádban, inkább vessed magad a habokba, sem hogy igazságot keresed, mert itt Oroszországban neked sohasem lehet igazad.”

A cár elbeszélte a zsidóval perét s igazat szolgáltatott neki.

A tudós szórakozottsága

Szobalány (a beteg professzorhoz). Tanár ur, az orvos van itt . . . beteg professzor? Most nem érek rá. Mondja meg a doktornak, hogy beteg vagyok és nem fogadok . . .

Mi kell neki?

A herbély mondja: Az Ön haja már egészen ősz . . . Önnek hajfestőre van szüksége . . .
A férj: Nekem csak válásra van szükségem . . .

Hát hogyan csinálja, hogy jó legyen

Orvos: Ne adjon férjének erős kávé, mert akkor nagyon ideges és izgatott lesz.

Feleség: De doktor ur, ha Ön tudná, hogy férjem milyen ideges lesz, ha gyenge kávé adok neki . . .

Nem lehet segíteni

Miért vagy oly szomorú? Fogadj szót nekem és tedd azt, amit én.

Fullasztó bánatod a bor tengerébe.
Nem tudom. Mert az én fajdságom — tud uszni is . . .

Különböző szempont

A művész: Ugy érzem, hogy művészetemmel száz esztendővel előre vagyok.

Lakozó asszony: Mi hasznom van a maga művészetéből? Én csak azt érzem, hogy hat hónapja hátréltam ven a szobabérrel . . .

Finom disztinkció

Az apa. Hához: Hogy te milyen piszkos vagy fiauskám. Ugy nézel ki, mint egy kis malac. Tudod, hogy mi egy kis malac? . . .

Kiafiu: Hogyne tudnám papa. A malac, a nagy disznóknak a gyereke . . .